

EDITORIAL

Gibusan ti 80 tawen a malakolonyal a panagari ti imperyalismo a US

Iti kaanoman iti pakasaritaan ti Pilipinas, nakair-irut tatta ti pagkasapulan a sireregta a makidangadang tapno gun-oden ti nabayagen a tartarigagayan ti umili a Pilipino a pudno a wayawaya manipud iti malakolonyal a kontrol ken dominasyon ti imperyalista nga Amerikano.

Ti intero a lubong ket gungunonen ti sangalubongan a sistema a kapitalista ken umir-irteng a risiris dagiti imperyalista a bileg. Iti sango daytoy, ad-adda a kumarkaro ti agresyon militar ti US, iti nagulib nga iskema nga ipataw ti hegemonya iti nadumaduma a paset ti lubong tapno kontrolen dagiti pagtataudan ti naata a materyales ken dagiti pagtagilakwan para iti panagitambak ti sobra a tagilako na.

Iti Pilipinas, ad-adda a dumagdagsen ti panagpandag ti imperyalismo a US iti umili a Pilipino. Adda dita ti perma-

nente a presensya ken nasaknap a panagop-operasyon ti rinibo a pwersa a militar ti US iti nadumaduma a sulit ti pagilyan, kas agdadata a panangipakita ti kontrol ken dominasyon da iti Pilipinas. Awan sarday ti panangiwasiwas ti US ti pwersa militar na, iti langa ti agsasaruno nga ensayo a panggubat. Itay nabiit ket nagipatayab da ti Tomahawk missile manipud iti sibilyan nga eropwerto idia Tacloban City agturong idia Nueva Ecija, a nangipeggad iti minilyon a Pilipino iti Manila ken dadduma pay a lugar a dimmalanan ti nababa a panagtayab day-

toy.

Ar-aramaten ti US ti kontrol daytoy iti Armed Forces of the Philippines (AFP), partikular iti Philippine Navy, pati iti Philippine Coast Guard, tapno agserbi nga *escort* wenna gwardya kadagiti pwersa a nabal ti US nga agmanmaniobra iti kabaybayan iti aglikmot ti China. Dandani kanayon na adda ti naka-sanglad wenna aglaylayag a higante nga *aircraft carrier* ti US iti kabaybayan ti Pilipinas. Kabilang ditoy ti USS Abraham Lincoln a simmuksok kadagiti isla ti Pilipinas agturong iti South China Sea sakbay a naglayag daytoy iti Middle East tapno sumuporta iti panagraut ti US iti Iran. Itay nabiit, "nagpatrulya" ti US Coast Guard iti Scarborough Shoal, mano ribo a milya ti kaadaya na iti igid-baybay ti US, tapno mangkarit ken mangprobokar iti China.

Nair-irut a konkontrolen ti imperyalismo a US ti aso-aso a rehimen Marcos ken ti pangruar a patakaran ti pagilyan. Dagiti upisyal ti rehimen Marcos ket kas bulilising a mangulit-ulit iti propaganda ti US tapno ikalintegan ti estratehiya a "palikmutan" ken "pawilan ti panaglawa" ti pigsa ti China. Inikkan dalan ti rehimen Marcos ti panagsubli dagiti tropa ti Japan iti Pilipinas tapno suportaran ti US, nga agdadata a panangrabngis iti pukaw ti umili a Pilipino para iti hustisya iti nasaknap a krimen dagiti

soldado ti Japan idi sinakop ti Pilipinas idi Maikadwa a Gubat ti Sanga-lubongan.

Iti ekonomya, mas agresibo nga idurduron tatta ti US ti panangpaurut ti kontrol dagiti kapitalista nga Amerikano iti natural a kinabaknang ti pagilyan, iti balangkas ti Pax Silica. Ipetpetteng ti US ti espesyal a panangtrato kadagiti kumpanya nga Amerikano nga agnegosyo iti nalukatan nga "economic security zone" iti Pampanga ken Tarlac, para iti panagiproseso kadagiti mineral ken panagitakder ti nabuslon iti danum nga imprastruktura para iti *artificial intelligence* (AI). Dagiti kumpanya nga Amerikano (uray dagiti kasosyo da a kumpanya a militar ti Israel) nga agoperasyon ditoy ket awan ti bayadan da a buwis, awan ti abang iti daga ken nawaya da iti panangkontrol ken panangimaton ti gubyrerno ti Pilipinas. Umannurot iti gagem ti US, punpuntiryaen ken ipaspaserra ti rehimen Marcos, iti panangiyuna ti AFP ken Department of Defense, dagiti kumpanya ti China nga adaan pabrika iti Pilipinas.

Iti militar, kumarkaro ti panna-kibiang ti US iti lokal a gera ti represyon ken panangrubrob iti pasismo ti reaksyunaryo nga estado laban iti umili a makidangdangadang. Iti ba-

langkas ti Salaknib *military exercises*, maiyar-aramid dagiti panagsanay dagiti tropa nga Amerikano iti "jungle warfare" ken "small unit operations" a nakaturong a kangrunaan kadagiti operasyon a kontra-gerilya. Ar-armasan daytoy ti AFP kadagiti *jetfighter*, helikopter, dagiti bomba, kanyon, *drone*, *anti-drone*, GPS *tracker* ken dadduma pay nga armas iti desperasyon a parmeken ti NPA, a maysa kadagiti kadakkelan a tubeng iti naan-anay a panagari ti US iti Pilipinas. Tuloy-tuloy a sumsumrek dagiti tropa nga Amerikano kadagiti nasulinekan a lugar iti kaawayan, kabilang iti Central Luzon, Bicol ken nadumaduma a prubinsya idiyay Mindanao.

Rubrubroban ti imperyalismo a US ti pasista a kinaranggas dagiti armado a gamat ti rehimen Marcos. Agtagtagainep a siririing ti imperyalismo a US ken dagiti mauyong a militarista nga upisyal a maala iti pasista a panagikuspil ti panangrebbek iti armado ken saan nga armado a panaglaban ti nalawa a masa ti umili a makidangdangadang para iti pudno a wayawaya. Ti agtultuloy a panagpursigi ken natibker a panagsubbot ti pigsa ti NPA, ken ti nagun-od daytoy a nalawa a suporta ti masa iti nadumaduma a paset ti pagilyan,

ket pammaneknek nga iti kaanomanket saan a maiddep ti tarigagay ti umili a Pilipino para iti pudno a wayawaya ken demokrasya.

Dandani walo a dekada manipud idi Hulyo 4, 1946 idi "ited" ti imperyalismo a US iti Pilipinas ti ubbaw a wayawaya, ken intakder daytoy ti aso-aso ken pasista nga estado. Kakunsabos ti agar-ari a dasig ti dadakkel a burges kumprador, dadakkel nga apo't daga ken burukrata-kapitalista, inmameg ti imperyalista a US ti Pilipinas iti malakolonyal ken malapyudal a saad.

Iti uneg ti 80 tawen a malakolonyal a panagari ti US, naidasay ti Pilipinas iti agnanayon a krisis iti ekonomya, gapu iti panangipaidam daytoy ti gundaway iti Pilipinas a tumakder iti bukod a saka. Pinagtalinaed daytoy ti atrasado a sistema a pyudal ken pinagserbi ti pagilyan a para-eksport ti nalaka a naata a materyales. Ingamer daytoy ti pagilyan iti gangannaet nga utang para iti pangmabitaan a panaglungaw iti ekonomya kasukat ti panangidanes dagiti patakaran a neoliberal a nangkalbo kadagiti kabakiran, nangsamsam kadagiti kabanbantayan ken dagiti mineral ken nangtagikwa ti ginasut a ribo nga ektarya ti daga. Inaramat daytoy ti Pilipinas a dakkel a base militar tapno ipataw ti US ti bileg iti pagilyan ken nadumaduma a paset ti lubong.

Iti "Aldaw ti Wayawaya" inton Hunyo 12, awan serserbi ti agrambak iti sango ti panagrigrigat ti umili ken panagikuspil ti gangannaet a pwersa militar. Iti 80 tawen a malakolonyal a panagari ti US, inikutan dagiti monopolyo kapitalista nga Amerikano ti kinabaknang ti pagilyan bayat nga indadanes ken binisinda ti nalawa a masa ti mangmanged ken mannalon. Kasapulan a gibusan daytoy a kapitulo ti pakasari-taan ti pagilyan nga awan turongen na nu saan nga ti ad-adda a panagrigrigat ken panagsagaba ti intero nga umili. Nasken nga agkaykaysa ti intero nga umili ken sipapasnek nga iyabante ti gubat ti umili para iti pudno a wayawaya, demokrasya ken pannakasubbot ti pagilyan. AB

 <p>Tawen LVII No. 11 Hunyo 7, 2026</p> <hr/> <p>Ti Ang Bayan ket maipabpablaak iti lenggwahe a Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ken Ingles. Agawawat ti Ang Bayan kadagiti kontribusyon nga artikulo ken damdamag. Maallukoy met dagiti agbasbasa nga agidanun kadagiti dillaw ken rekomendasyon para iti panagdur-as ti pagiwamak tayoy.</p>	<h2 style="margin: 0;">Linaon</h2> <p>Editorial: Gibusan ti 80-tawen a malakolonyal a panagari ti imperyalismo a US 1</p> <p>Maika-6 a teoretikal a kumperensya ti NDFP 3</p> <p>Dagiti kontra-insurhensya nga operasyon ti US 4</p> <p>Agdadata a pannakibang ti US Coast Guard iti pagilyan 4</p> <p>Gibo Teodoro: Pasista a mauyong nga aso ti US 5</p> <p>Panagbisita ni Marcos idiyay Japan 6</p> <p>Operasyon nga isnayp ti NPA-Northern Samar 6</p> <p>Iti ababa a sarita 7</p> <p>Super El Niño, pagdandanagan ti anakling-et 8</p> <p>Krisis iti Senado: Saming ti burukrata-kapitalismo 9</p> <p>Panagdadael iti kalikasan para iti korporasyon 9</p> <p>Reporma iti GE: Pananguksob iti bulok nga edukasyon 10</p> <p>Kabataan laban ti <i>Red-tagging</i> ken represyon 11</p> <p>Negosasyon iti kapya iti US ken Iran 11</p> <p>Dagiti protesta 11</p> <p>Uming-inget nga agresyon ti US idiyay Latin America 12</p>
<p>Ti Ang Bayan ket ipabpablaak ti Komite Sentral ti Partido Komunista ng Pilipinas dua a daras iti tunggal bulan</p>	
<p>✉ ang.bayan@cpp.ph 📍 cpp_angbayan</p>	

Teoretikal a kumperensya kanaig iti pasismo ken imperyalismo kadagiti neokolonya iti maika-21 siglo, naisayangkat

Balligi a naangay iti panangiyuna ti National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ti Maika-6 nga Internasyunal a Teoretikal a Kumperensya nga addaan topiko a "Pasismo ken Imperyalismo kadagiti Neokolonya iti Maika-21 siglo" idi Mayo 22 - 23 idia Kathmandu, Nepal. Dinara-ayan daytoy ti dandani 200 a mangibagi manipud iti 17 pagilyan, a bukuklen dagiti partido komunista, dagiti partido ti mangmanged, dagiti grupo a mangbukbukel ti partido, dagiti rebolusyonaryo nga organisasyon, dagiti tignay para iti nailyan a wayawaya ken dagiti progresibo nga organisasyon.

Ti aktibidad ket maikadwa iti dua nga agsaruno a kumperensya a nangtalantan iti pakaseknan ti pasismo iti maika-21 siglo. Ti sinaruno daytoy a kumperensya ket nangtalantan iti pasismo kadagiti puseg ti imperyalista a pagilyan ken dagiti industriyalisado a kapitalista a pagilyan.

Babaen ti panangtalantan iti 17 a teoretikal a papel, pinauneg ti asembliya ti panangawat iti pasismo kas produkto ti krisis ti imperyalismo. Natalmegan met nu kasano nga us-usaren dagiti imperyalista ken aso-aso a rehimen ti pasimo babaen ti programa a kontra-insurhensya ken nadumaduma pay a langa ti represyon, tapno pagtalinaeden ti kinabaknang ken bileg da.

Immadaw ti kumperensya kadagiti adal manipud kadagiti kontribusyon da Lenin, Stalin ken Dimitrov, kabilang dagiti adal ken kaamwan a nakalap manipud iti maikalima a teoretikal a kumperensya ti NDFP, tapno maamiris ti istorikal a panagduras ken panagannatup ti pasismo iti maika-21 siglo kadagiti neokolonya a pagilyan. Natalmegan iti kumperensya ti madagdagus a pagkasapulan iti panangbukel ti nalawa a nagkaykaysa a prente dagiti mangmanged, intelektwal, ken dadduma pay a maidadanes a sektor tapno epektibo a sangwen ken atiwent ti pasismo.

Naileppas ti kumperensya babaen ti sintesis dagiti tinnalantan, panangpadayaw kadagiti martir ti gu-

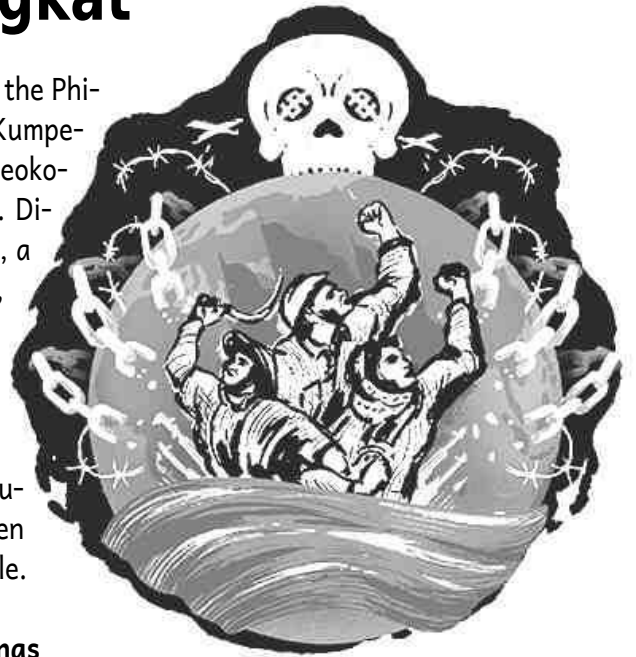
bat ti umili ken dagiti rebolusyon kadagiti neokolonya ken panangkanta ti Internationale.

Ramut ti pasismo iti Pilipinas

Iti artikulo nga inbingay ti Komite Sentral ti Communist Party of the Philippines a napaulwan ti "Iyabante ti gubat ti umili tapno paruten ti ramut ti pasismo ken imperyalismo kadagiti neokolonya," napasadaan ti pakasaritaan ken ebolusyon ti pasismo ken neokolonyal a pasista nga estado iti Pilipinas.

Pinagduma daytoy ti proseso ti panagtaud ti pasismo kadagiti kapitalista a pagilyan ken kadagiti neokolonya. Kadagiti sentro ti imperyalismo, ti pasismo ket timmaud kas reaksyunaryo a tignay (ultra-nasyunalista ken anti-komunista) a manggundaway iti krisis ti kapitalismo tapno agawen ti bileg ken pawilan ti dasig a mangmanged. Kadagiti neokolonya, timmaud ti pasismo babaen ti imperyalista a panaglapped iti nailyan a panaglaban tapno ikkan dalan ti nawaya a panagkamkam dagiti gangannaet a kapitalista ken kasabwat da a lokal nga agar-ari a dasig.

Ti pasismo iti Pilipinas ket saan a sigud a timmaud nu di ket inpataw ti imperyalismo a US iti langa ti estado a neokolonyal. Inluwas ti US ti pasismo iti Pilipinas kagiddan ti panagkaro ti krisis ti monopolyo kapitalismo. Bayat a mapagtaltalinaed ti burges-demokratiko a sistema iti bukod a pagilyan, inyaramid daytoy

ti brutal a pasista a panagsakop ken anti-komunista a panagipawil iti Pilipinas. Iti panaglabas ti panawen, ad-adda a kimmario daytoy a panagipawil babaen kadagiti doktrina a kontra-insurhensya a nakabasar kadagiti manwal ti US.

Manipud kadagiti napalabas nga aso-aso a rehimen agingga iti agdama, nagipatungpal ti estado ti nadumaduma a kampanya a militar ken dagiti represibo a linteg kas ti Anti-Terror Law ken Executive Order 70 tapno sistematisado a pawilan dagiti aktibista, peryodista ken dagiti kritiko. Ti estado ket agar-aramat met kadagiti mekanismo tapno naan-anay nga agari, kabilang ti panagipataw ti saan a naparang a linteg militar, panagipatungpal kadagiti linteg tapno agbalin a lehitimo ti pasista a panagturay, panangkontrol iti ideolohiya ken midya ken panagaramat ti abante a teknolohiya a militar para iti panagsiput ken panagipawil kadagiti rebolusyonaryo a tignay.

Babaen ti naunday a gubat ti umili, maiyab-abante iti Pilipinas ti demokratiko a rebolusyon ti umili tapno ibagsak ti panagari ti imperyalismo a US ken dagiti kakunsabos da nga agar-ari a dasig. Iti kastoy laeng a pamuspusan a magibusan ti pasismo.

Dagiti kontra-insurhensya nga operasyon ti US iti linged ti *war games*

Kalpasan ti Balikatan 2026, dagus nga inkasa ti US dagiti sumaruno a *war games* a Salaknib, Kasangga ken Marine Exercise (MAREX) idi Mayo. Nasurok 8,000 tropa manipud iti US, Japan, Australia ken Pilipinas, uray dagiti tropa manipud New Zealand ken Canada, ti kabilang kadagiti *war games*. Kaniwas iti kunkunada a daytoy ket para iti "eksternal a depensa," komun iti tallo dagiti kontra-insurhensya nga operasyon a maiyar-aramid kadagiti komunidad ti mannalon ken mangngalap a Pilipino.

Iti Luzon, iyar-aramid ti US ti Salaknib 2026 a dinar-ayan dagiti hukbo a nabal ti US, Pilipinas ken New Zealand ken ti Japan Ground Self-Defense Force. Iyen-ensayo da ti panangiyakar-akar kadagiti ramit militar iti baet dagiti isla iti rason ti "depensa iti archipelago." Timmutok ti *war games* iti panagensayo kadagiti taktika iti gubat iti kabakiran (*jungle warfare* ken dagiti *small unit tactic*) kadagiti "real time" a kundisyon. Naitakder para ditoy dagiti "jungle combat training center."

Idiay Camarines Sur, naisayangkat ti Kasangga 2026-1 manipud Mayo 26 a dardar-ayan dagiti tropa manipud iti Australian Army. Pokus daytoy ti operasyon a paniktik ken kombat kadagiti komunidad. Sakbay

pay a malukatan ti *war games*, nagdis-saagen dagiti gangannaet a tropa iti prubinsya. Inaramat da dagiti igid-baybay ken kabanbantayan a paset ti Pasacao, Balatan, San Fernando, Libmanan ken Ragay. Serserken da dagiti komunidad ken inirutan da ti garaw ken panagtrabaho dagiti mannalon ken mangngalap.

Idiay Mindanao, iyar-aramid ti US ti MAREX 2026 idiay Maguindanao del Norte katulong ti Philippine Marine Corps. Ti talmeg daytoy ket ti panangiyaramid kadagiti *jungle patrol* iti ruar ti Camp Iranun ken panagpaputok ti *armalite* asideg kadagiti natao a lugar iti Datu Blah Sinsuat ken Barira. Ti panagkanyon ket

nangitunda ti riribuk kadagiti residente.

Manipud sipud, taltalmegan dagiti *war games* ti US dagiti kontra-insurhensya nga operasyon. Sakbay a nagbalin a multilateral a pabuya dagiti tropa ken armas, ti Balikatan ket nakaturong iti "internal a depensa" wenna panag-eksperimento kadagiti taktika ken ramramit laban iti armado a tignay ti Bangsamoro ken New People's Army. Iti linged daytoy, insayangkat da dagiti nasaknap nga operasyon a sibil-militar nu sadinno a nagpammarang ti US iti panagitakder kadagiti eskwelaan, panagiyaramid kadagiti misyon a medikal, panagkali kadagiti bubon ken dadduma pay nga iskema tapno iyadayo ti "puso ken panunot" ti umili iti panagrebolusyon.

Kabayatan na, ti Salaknib nga umuna a nairuswat idi 2016 ket agtaltalmeg iti panagpadur-as iti kabaelan ti Philippine Army iti *jungle warfare*, *small unit tactics*, panagaramat ti K-9 nga aso, panagdis-arma kadagiti eksplosibo ken panagpaputok kadagiti kanyon ken mortar. Daytoy napalabas a dua a tawen, naeksperimento ditoy ti panagusar ti adu a babassit a *drone* ("eye in the sky" idiay Cagayan Valley idi 2025) ken moderno a kontra-*drone* ken *electronic warfare* (2026), kagiddan dagiti kabilang nga operasyon dagiti yunit. Kalpasan na, dagiti armas a maar-aramat kadagito ket ilaklako ti US iti Pilipinas.

US Coast Guard, agdadata a makibibiang iti Bajo de Masinloc

IDI MAYO 28-30, insayangkat ti US Coast Guard, kabin-kabin dagiti barako ti Philippine Coast Guard ti inawagan daytoy a "nagtipon a panagpatrulya" iti Bajo de Masinloc (Scarborough Shoal). Kadagitoy a panagpatrulya, "inensayo" ti US dagiti Pilipino kadagiti operasyon a panagserrek, panagrikisa ken panagkumpiskar kadagiti barko a maibilbilang a "kalaban" wenna agar-aramid ti krimen iti kabaybayan; panagsaed, panagsabat ken panagrikisa kadagitoy ken panagpulpulis iti kabaybayan.

Agdadata daytoy a pannakibiang ken panangrubrob iti susik ken tensyon iti kabaybayan. Labsing met daytoy iti kadawatan dagiti Pilipino, nangruna dagiti Pilipino a mangngalap, a natalinaay ken diplomatiko a risuten dagiti susik iti baybay iti baet ti Pilipinas ken China. Imbes a kissayan ti presensya dagiti pwersa nga armado iti aglawlaw ti kabaybayan ti kadilian tapno maipaganetget ti karbengan ti babassit a mangngalap a Pilipino, ad-adda a pinarigat daytoy agingga a pinagbalin na nga imposible ti natalinaay a panaglayag ken panagkalap idiay.

Ti Bajo de Masinloc ket sentro ti nabara a risiris gapu iti aggidan a panagtagikwa ditoy ti China ken Pilipinas. Idi 2016, indeklara ti Permanent Court of Arbitration ti kabaybayan iti aglawlaw daytoy bilang tradisyunal a *fishing grounds* ti babassit a mangngalap a Pilipino, Chinese ken Vietnamese.

Gibo Teodoro: Pasista a mauyong nga aso ti imperyalismo a US

Iti Shangri-La Dialogue idia Singapore, limmatak ni Gilberto "Gibo" Teodoro Jr, kalihim iti depensa ti rehimen Marcos, kas para-lako kadagiti karwan ken militarista a patakaran ti imperyalista a US. Dito ket ginuyugoy na dagiti pagilyan a sumurot iti kumpas ti US ken nagprisinta nga agbalin a para-koordinada kadagitoy iti Asia. Arig na mauyong nga aso, sidudursok nga inatake na dagiti sumupsuring iti US. Ti Shangri-La Dialogue a naangay idi Mayo 29-31 ket tinawen a panagtataripnong dagiti upisyal iti depensa iti Asia.

Iti panagtutipon, silalastog nga indeklara ni Teodoro ti Pilipinas kas "Archipelagic Sentinel" ken "salaknib ti nawaya a kabaybayan." Umanurot daytoy iti estratehiko a panggep ti US nga aramaten ti pagilyan kas dakkel ken libre a *forward operating base* iti pannakibinnusor daytoy iti China. Nakabasar daytoy a diaya ti National Defense Strategy ti US iti panangiwasiwas ti bileg militar nga Amerikano wenno "peace through strength." Ilaklako ni Teodoro dagiti base, pasilidad ken engklabo ti Pilipinas saan laeng iti US, nu di ket pati kadagiti gayyem daytoy, tapno aramaten a pagrubwatan dagiti operasyon militar, pangidepositoan kadagiti opensibo nga armas ken pabrika para iti produksyon a panggubat.

Nainget nga insakit ni Teodoro ti US, pati metten ti Japan, laban kadagiti kritisismo ti hegemonismo da iti Asia. Dinepensaan na ti militarismo ti guberno ni Sanae Takaichi ken ti pakasaritaan ti brutal a panagsakop ti Japan iti Asia, kabilang iti Pilipinas, idi Maikadwa a Gubat a Sangalubongan. Inawagan na a "saan a nainkalinteg" dagiti pananglagip kadagiti krimen iti gubat ti imperyalista a Japan. Daytoy ket iti laksid ti nasaknap a panagsupyat ti umili a Japanese iti panangibbat na kadagiti probisyon iti konstitusyon ken linteg a mangiparparit iti Japan a makiraman iti

anyaman a gera.

Ad-adda nga ingalut ni Teodoro ti Pilipinas kadagiti estratehiko nga interes ti US. Kadwa na ti kalihim ti Department of War ti US a ni Pete Hegseth, pinirmaan na ti 15-tawen a Communications Interoperability and Security Memorandum of Agreement idi Mayo 30. Iti sidong ti panangidaulo na, dua a katulaganen iti "panagbibinningay ti datos paniktik" a mangibunbunannag kadagiti internal a pakaseknan ken se-

guridad ti Pilipinas kadagiti ganganaet ti pinirmaan na. Isuna met ti nangiduron ken nagpirma iti uppat a katulagan militar a nangipalubos iti libre a panagruar-serrek dagiti gangannaet a tropa nga alyado ti US iti pagilyan.

Ni Teodoro ket palalo a padpadayawan ti kriminal iti gubat a ni Hegseth iti naan-anay a panagsupporta na iti pagayatan ti US nga agilatang dagiti pagilyan iti Asia iti agingga 3.5% kadagiti gross domestic product wenno GDP daytoy (nasurok ₱1 trilyon, nu iti Pilipinas) para iti gastos iti depensa. Para iti 2026, napangaton ni Teodoro ti badyet ti aso-aso nga AFP iti 12% kumpara iti 2025 wenno manipud ₱378.9 bilyon agturong ₱423.7 bilyon. Gapu ta aminado a saan a makasungbat iti rekisito a badyet, idi-diaya ti rehimen Marcos ti libre a panagamarat dagiti pwersa nga Amerikano kadagiti pasilidad, rekursu ken daga. Kuna ni Hegseth, rumbeng a pagtuladan ti dadduma ti Pilipinas iti daytoy a banag.

Iti uneg ti pagilyan, kangrunaan a mangitantandudo ti militarista a doktrina ni Teodoro laban iti umili ken tignay kontra iti imperyalista a gera ti US, nangruna kadagiti pwersa nga idadawlwan ti Communist Party of the Philippines. Kakoro ti amo na nga ibilbilang na a "terrorismo" ti armado a panaglaban iti imperyalista a panagkamkam ken panaggundaway.

Padpadayawan na ti nadara a kampanya a kontra-insurhensya nga agresresulta kadagiti masaker a krimen iti gubat. Itay nabiit, pinadayawan ken dimmaray pay iti pasken dagiti tropa ti 79th IB nga adda iti likod ti masaker iti 19 indibidwal, kabilang ti dua a menor-de-edad, idia Toboso, Negros Occi-

Suruten iti panid 6

Panagbisita ni Marcos idia'y Japan, para iti alyansa a militar ken ad-adda a panaggundaway kadagiti mangmangged

Sinabat dagiti protesta ti panagbisita ni Ferdinand Marcos Jr idia'y Japan idi Mayo 26–28. Gagem ti 4-aldaw nga upisyal a panagbisita ti panangpapigsa kadagiti katulagan militar a Reciprocal Access Agreement ken Acquisition and Cross-Servicing Agreement, panaggatang kadagiti nagpalusan nga armas ken barko a panggubat, ken panaglako ti nalaka a pigsa't tegged dagiti Pilipino.

Idia'y Japan, nagiyaramid kadagiti protesta, porum ken photo exhibit dagiti grupo a Pilipino ken Japanese tapno kundenaren ti lumawlaw a silpo a militar ken panaglako ti armas iti Pilipinas. Dagiti aktibidad ket inyuna ti Bagong Alyansang Makabayan-Japan, Network Against Arms Trade ken Japan Campaign for Human Rights in the Philippines. Kunada, ti panagilako kadagiti armas iti Pilipinas ket mangsupuportar iti nasaknap a panaglabsing ti rehimen Marcos iti karbengan-tao.

Plano a gatangen ti rehimen da-

giti nagpalusan a barko (Abukuma-class) ti Japan, Type 88 missiles, ken dadduma pay a ramit militar. Tapno pondoan daytoy, agutang ni Marcos ti Yen64.38 bilyon (\$413 milyon) manipud iti Japan iti sidong ti Official Development Assistance.

Iti Pilipinas, nagprotesta dagiti progresibo a grupo asideg iti embahada ti Japan idi Mayo 26 tapno umawag ti hustisya para kadagiti biktima ti panagsakop ti Japan idi Maikadwa a Gubat ti Sangalubongan, partikular dagiti krimen laban kadagiti naadipen a *comfort women*. Kunada, ti panangpalubos ti rehimen

Marcos kadagiti soldado a Japanese a balbaliw nga umaddak iti daga ti Pilipinas ket pammaneknek ti kinasapasurot daytoy iti iskema a gera ti US iti Asia.

Kagiddan ti pakaseknan ti militar, inpanakel ni Marcos ti kari a ₱56.3 bilyon a panagpuonan manipud iti uppat a kumpanya a Japanese a manamnama a mangpataud ti 10,000 trabaho. Nupay kasta, segun iti Pagkakaisa ng mga Manggagawa sa Timog Katagalugan, iti kaanom ket saan a nangipaay ti panagduras ti panagpuonan ti Japan. Dagitoy nga operasyon ket nakaturong iti proseso a labor-intensive wenno nainget a panagaramat ti pigsa't tegged. Agtaltalinaed a nababa ti sweldo ken limitado ti benepisyo dagiti mangmangged, bayat a ti pastrek ket maisubsubli iti Japan. **AB**

Manipud iti panid 5

dental. Agkedkedked met isuna iti anyaman a pannakisarita iti kapya iti rebolusyonaryo a tignay tapno risuten ti ramut ti armado a risiris.

Ibagbagi ni Teodoro ti napeklan nga aso-aso ken militarista a galad ti reaksyunaryo nga estado a Pilipino. Umuna a nagserbi isuna kas kalihim iti depensa ti korap a rehimen Arroyo. Sakbay nga agbalin a kalihim ti korap met laeng a rehimen Marcos, nagserbi isuna iti *board of directors* ti gangannaet a kumpanya iti panagminas a Sagittarius Mines, Incorporated. Ti kumpanya ket mabigbig iti panagagaw ti daga dagiti B'laan para iti Tampakan Copper-Gold Project ken brutal a panagipawil iti panaglapan da.

Agtaud isuna iti pamilya Cojuangco, maysa a pamilya dagiti berdugo nga apo't daga ken burukrata-kapitalista. Nagbalin isuna a kongresista ti umuna a distrito ti Tarlac manipud 1998 agingga 2007. Nagambisyon isuna nga agbalin a pangulo idi 2010 ngem napaay. Idi 2022, ginandat na a maki-alyansa ken Sara Duterte tapno pagbalinen a bise-presidente na. Kaanakan isuna ni Eduardo "Danding" Cojuangco Jr, kangrunaan a kroni ti pasista a diktadura ni Marcos Sr, kasta met ti dati a presidente Corazon Aquino, a mabigbig met iti panagmasaker kadagiti sakada ken mannalon. **AB**

Operasyon isnayp, insayangkat ti NPA-Northern Samar

NAGISAYANGKAT TI OPERASYON isnayp ti maysa a yunit ti New People's Army-Northern Samar (Rodante Urtal Command) laban kadagiti soldado ti 19th IB a nakakampo iti detatsment iti Barangay Geparayan de Turag, Silvino Lobos, Northern Samar idi Mayo 22. Ti armado nga aksyon ket panagipataw ti hustisya kadagiti agtutuoan a krimen ti 19th IB iti masa a mannalon.

Nabayagen nga ag-agalen dagiti residente ti Silvino Lobos ti kinaranggas ti pasista a militar iti komunidad da. Ti nasao a detatsment ket kaabay laeng ti kabalbalayan ken gapu iti sobra a kinaadu ti pasista a tropa iti kampo ket nakailaok da kadagiti sibilyan. Kanayon met dagiti operasyon kombat a mangririribuk iti panagteged ti masa.

Kabayatanna, napatay iti armado nga aksyon ti NPA-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) ti maysa a soldado ti 79th IB nga agop-operasyon idia'y Sityo Cagayon I, Barangay Tamlang, Escalante City, Negros Occidental idi Hunyo 1. Alisto a nakaisayangkat ti depensa ti yunit ti hukbo ti umili laban iti umas-asideg a tropa iti kampo da. Tungpa daytoy iti maunit-ulit a deklarasyon ti reaksyunaryo nga estado ken ti armado a makinarya daytoy nga awanen ti nakatakder a larangan iti erya.

Kalpasan ti labanan, pinairteng ti 79th IB ti operasyon kombat ken militarisasyon iti barangay. Inkapilitan a pinagbakwit da ti 150 pamilya wenno 554 indibidwal a temporaryo a nagtalinaed iti Tamlang Elementary School iti unos ti maysa nga aldaw.

TarayBato

pagkakatawaan nga ay-ayam nga *online*, **basar iti panagtaray ni Bato de la Rosa iti uneg ti Senado** idi Mayo 11 tapno itarayan dagiti ahente ti NBI. Mano a milyonen ti nagay-ayam ditoy.

8,766

kayo ti **agpepeggad wenko karaman iti listaan a pukanen** ti San Miguel Corporation para iti SLEX Expansion idiy Laguna; nayon daytoy iti rinibo a napukanen ti kumpanya para iti SALEX Project ken rinibo a puon ti bakawan para iti New Manila International Airport idiy Bulacan.

276.7%

ti nayon a karne a palubosan ti rehimen Marcos a maangkat iti 2026, manipud 54,210 agturong 204,210 metriko tonelada, umannurot iti EO 116. Layusen daytoy ti pagtagilakwan a mangdangran kadagiti lokal nga agtataraken ti baboy, bayat a saan met a bumabbaba ti presyo ti karne kadagiti tyendaan.

₱75 milyon

ti **winaldas dagiti Villafuerte** ti Camarines Sur para iti 6-aldaw a Ka-ogma Festival imbes a sungbatan ti kasapulan dagiti Bicolano. Naisayangkat dagiti konsyerto ken dadduma pay a pangliwiwa nga aktibidad iti inagaw dagiti Villafuerte a daga ken pagtatalonan iti ili ti Pili.

Nobyembre 30, 2026

intuding ti ICC Trial Chamber III a **rugi ti panagusig ken Rodrigo Duterte** para kadagiti krimen laban iti sangkatawan; inaldaw ti panagusig agingga a madanon ti recess ti korte.

49

iti 191 pagilyan ti **nagbotos iti Pilipinas** iti panagkamkamat ti rehimen Marcos a mabotosan iti UN Security Council kas saan a permanente a kameng; inabak daytoy ti Kyrgyztan iti kunkunada a kontra-US ken kontra-Israel a botos a 142

27

kaadwan ket **mangmanged, ti pimmusay** idi nargaay ti maitaktakder a pasdek idiy Angeles, Pampanga idi Mayo 24. Awan ti naan-anay a panangtaming iti kinatalged kadagiti mangmanged iti lugar ti trabaho.

150 TAWEN

a balayen ti pamilya ni Gregoria de Jesus, kameng ti Katipunan ken asawa ni Andres Bonifacio, ti **iligal a nademolis idiy Quiapo, Manila**. Maysa daytoy iti nabatbati a balay a bato manipud iti maudi a paset ti maika-19 siglo.

Super El Niño, pagdandanagan dagiti mannalon ken mangngalap

Nagballaag ti Kilusang Magbubukid ng Pilipinas (KMP) laban iti mapaspa-sangasangan a super El Niño iti tengnga ti 2026 agingga iti nasapa a paset ti 2027. Para kadagiti mannalon ken mangngalap, kaipapanan daytoy ti pannakapukaw ti apit, nayon a pananggato ti gastos iti produksyon, kinakurang iti danum ken nakaro a panagbisin.

Segun iti Philippine Atmospheric, Geophysical and Astronomical Services Administration, adda 62% a tsansa ti El Niño iti Hunyo agingga Agosto, a ngumato agturong 82% iti panaggibus ti tawen. Manamnama a marikna ti kakarwan nga epekto daytoy manipud Oktubre agingga Disyembre. Adda 49 a lugar idia Visayas ken Mindanao ti manamnama a makapadas ti nababbaba ngem iti kadawyan a tudo, pananggato ti temperatura ken nakaro a tikag. Iti bangir na, kaipapanan met daytoy ti nakirkirang, ngem napigpigs a bagyo tatta a tawen.

Dangran iti mangngalap ken mannalon

Iti panawen ti El Niño, nababbaba ti pastrek dagiti mangngalap gubway ti panagkissay ti ikan iti baybay ken pannakatay dagiti dildili a pagit-itlogan ken kamang ti babasit nga ikan. Ngumatngato ti posibilidad ti pannakatay dagiti ikan ken *red tide*. Gapu iti palalo a pudot, makissayan met ti oras iti panagpataaw dagiti mangngalap ket agbalbalin nga ad-adda a bulnerable da iti *heatstroke*.

Dakkel a parikut daytoy iti seguridad ti taraon gapu ta adda 42.2% ti pagtataudan ti protina dagiti Pilipino ket ikan. Kasaruno ti bagas, maikadwa daytoy iti kangrunaan a taraon ti umili. Nu kumapsut ti matiliw, sigurado ti pananggato ti presyo ti ikan iti tyendaan a mangnayanon iti agkakangaton a presyo ti bagas ken dadduma pay a taraon.

Kabayatanna kadagiti

pagmulaan, segun iti KMP, ipakpakita ti maulit-ulit a didigra ti El Niño ti nabayagen a panagbaybay-a ti estado iti agrikultura: ti saan a naan-anay nga irigasyon, kinakurang iti subsidiyo iti produksyon, panangnamnama iti panagangkat ti taraon, ken kinaawan ti pudno a reporma iti daga.

Panagladingit dagiti mannalon ti Bicol, Cagayan Valley ken Panay

Nabayagen a bakbaklayen dagiti mannalon ti dagsen ti agsasaruno a kalamidad bayat nga inutil ken awanan suporta ti estado kadagiti pagkasapulan da. Ad-adda pay a mangpadpadagsen iti kasasaad da ti nangato a presyo ti *diesel* ken *farm input* kas ti ganagan gubway ti imperyalista a gera ti US ken Israel idia Middle East. Iti pangta ti Super El Niño, nakarkaro a panagsagaba ti manamnama dagiti mannalon.

Idia Bula, Camarines Sur, malak-

sid iti saplit ti kalikasan, nalabes a mangparparigat kadagiti mannalon ti tumaytayok a presyo dagiti magastos iti panagmula. Iti maysa nga ektarya a kapagayan ket agkasapulan ti 249 litro ti *diesel* para iti traktora ken *water pump* nga aggatad ti nasurok ₱21,000. Nayon pay ditoy ti ganagan nga aggatad ti dandani ₱15,000 para iti Triple 14 ken Urea. Iti kabuklan, dumandanon iti nasurok ₱36,000 ti pakauna a puonan iti krudo ken ganagan pay laeng—awan pay ti bin-i, pestisidyo ken panangdan. Gapu ditoy, adu a mannalon ti mapilpilitan nga agsardeng iti panagmula tapno maliklikan ti pannakailumlom iti utang.

Nayon pay ditoy, adu a mannalon ti saan pay a nakalung-aw wenno tatta a tawen pay laeng a makasubsubbot manipud iti dangran gubway dagiti napalabas a kalamidad, kabilang ti ₱2.1 bilyon a pannakalugi iti agrikultura ken panagkalap idia Bicol idi 2024. Adda dagiti daga a saan pay a namulaan gapu iti naurong a pitak ken darat gapu iti mano a daras a panagbettak ti bulkan Mayon.

Idia Cagayan Valley, nagdeklara idi Marso ti lokal a guberno ti Isabela ti *state of calamity* gubway ti napaut a tikag. Idia Tuguegarao City, dumanon iti 3,000 a mannalon ti mais ti naapektaran ti kinaawan tudo. Mapatta-patta nga adda iti ₱2.3 bilyon a gatad ti apit ti nadadael wenno 80% dagiti mula.

Kimmaro ti panagsagaba dagiti mannalon gapu iti pananggato ti presyo ti langis. Dumانونen iti ₱110-₱125 kada litro ti gastos dagiti mannalon para iti padanum. Nagbalinen a ₱2,500 ti gastos para iti *water pump* manipud iti

Suruten iti panid 9

Krisis iti Senado: Sarming ti kinabulok ti burukrata-kapitalismo

Kadagiti napalabas a lawas, saksi ti umili iti panagdidinnusag ken panagiinnagaw dagiti burukrata-kapitalista iti liderato ti Senado. Iti maysa a beneg ti grupo ni Sen. Tito Sotto, a nagideklara nga isuda ti "baro a mayorya" ken addaan 12 a senador. Iti bangir a beneg ti grupo ni Sen. Alan Peter Cayetano nga addaan 10 senador, manipud iti sigud a 13. Sakbay daytoy, naipwesto ni Cayetano ti bagbagi na iti kudeta laban ken Sotto idi Mayo 11 idi iparang na ni Sen. Ronaldo de la Rosa manipud iti 6-bulan a panaglemmeng tapno ibotos isuna. Iti panagtaray ni de la Rosa a nagsubli iti naglemmeng na, panagares-to ken Sen. Jinggoy Estrada iti kaso a panagtakaw ken panagbaliktad ni Sen. Chiz Escudero, nakissayan ti mayorya ni Cayetano.

Naparang iti panagiinnagaw iti liderato ti panagdardaras dagiti burukrata-kapitalista a salakniban dagiti bagbagi ken dagiti bunggoy da. Nakasentro ditoy ti duron ti kampo ni Cayetano nga itantan ken layon nga ibasura ti kaso nga impeachment laban ken Vice President Sara Duterte. Likliklikan met daytoy a mapatibker ti ulat ti Blue Ribbon Committee nu sadinno a napanaganan ti sumagmama-

no kadagiti senador iti kampo na a sangkot kadagiti korapsyon kanaig kadagiti proyekto a flood control.

Kagiddan daytoy, agresibo nga idurduron ti kampo ni Cayetano dagiti panagdengngeg tapno puntiryayen ti papel ni Ferdinand Marcos Jr, pati dagiti alyado ken upisyal na, nga adda iti tuktok dagiti anomalya iti flood control. Ikagkagumaan ti tunggal maysa nga isalbar ti bagbagi na laban

kadagiti kaso ti korapsyon, panagawat ti pasuksok, panagpabaknang iti pwesto ken kriminal a sungsungbatan.

Ti dua a kampo ket nakatan-aw iti eleksyon 2028, nu sadinno a manamnama nga agalimpatok ti panagdinnungpar ti bunggoy dagiti Duterte nga ibagbagi ni Cayetano ken ti kampo dagiti Marcos nga ibagbagi ni Sotto, a kasabwat dagiti senador ti Liberal Party ken Akbayan.

Idi umuna a lawas ti Hunyo, nagisayangkat ti serye ti protesta dagiti nailyan-demokratiko a grupo iti Senado tapno kundenaren ti panangsalsalaknib dagiti kameng daytoy kadagiti korap ken kriminal nga upisyal, ken panangiyab-abante ti managimbubukod nga interes. Awag da ti kinapudno, sungsungbatan ken hustisya. AB

Manipud iti panid 8

₱1,200 kada aldaw, bayat a nagpangato manipud iti ₱1,600 ti kada sako ti pestisidyo agturong iti ₱1,900.

Agtaltalinaed met a barat ti tangdan dagiti mangmanged-talon. Adda ₱300 kada aldaw ti tangdan iti kaunasan, bayat a ₱500 kada toneleda ti pastrek iti sistema a pakyawan. Daytoy ket para iti 11 oras ti trabaho para iti 10 tonelada kada aldaw a kota. Adda ₱500 kada aldaw kada ektarya met ti tangdan dagiti mangmanged-talon iti kamaisan ken kapagayan. Nainayon iti daytoy a gatad ti taraon ken plete.

Idiay Panay, nangitunda ti pannakamaga dagiti kaltetalonan ken panagbaba ti lebel ti danum iti Maasin Dam ti nakaro a tikag. Dumanon iti nasurok ₱200,000 ti inisyal a pannakalugi kadagiti nalaylay a nateng, pagay ken prutas. Naimaldit met idiay San Dionisio, Iloilo ti pannakatay dagiti taraken a dingwen, a nagresulta iti pannakalugi ti mapatta-patta a nasurok ₱70,000.

Immawag dagiti mannalon ken mangngalap ti madagdagus nga aksyon manipud iti guberno, kabilang ti panagideklara ti *state of imminent disaster*, panangited ti subsidyo, *crop insurance*, naan-anay a kompensasyon, panagpalawa ti irigasyon, panagsardeng ti importasyon ken panagibasura iti Oil Deregulation Law.

Tinalmegan met ti KMP nga agingga nga agtaltalinad a mangnamnama iti importasyon ti agrikultura ken awan ti pudno a reporma iti daga ken napateg a suporta iti lokal a produksyon, agtalinaed a bulnerable ti sektor kadagiti didigra gubway ti nakaro a panagbalbaliw iti klima. AB

Panagdadael iti kalikasan para iti ganansya dagiti korporasyon, malablaban

KINUNDENAR DAGITI GRUPO a pangkalikasan ken katutubo ti agtultuloy a panagdadael iti kalikasan tapno ikkan dalan ti dadakkel a proyekto nga imprastruktura ken panagminas.

Idiay Laguna, nagmartsa dagiti residente ti Pakil iti panangiyuna ti Mamamayang Nagmamahal sa Pakil idi Mayo 30 tapno supyaten ti Ahunan Dam iti bantay Ping-as. Ti bantay ket maibilbilang a sagrado ken napateg a pagtataudan ti nadalus a danum, irigasyon ken pagbiagan.

Idiay Romblon, napasardeng ti protesta idi Mayo 25 ti nasurok 500 residente ti Barangay España ken dagiti kaabay a komunidad ti San Fernando, Sibuyan Island ti plano a panagminas ti Altai Philippines Mining Corporation. Ti tignay ket nairana iti sesyon ti Sangguniang Barangay. Target ti operasyon a minas ti 1,580 ektarya ti daga iti San Fernando para iti mapatta-patta a 50,000 a tonelada a *nickel ore*.

Idiay Manila, napilitan ti Department of Environment and Natural Resources ken San Miguel Corporation ni Ramon Ang, nga isuspindi ti panagpukan ti kayo iti nagatiddogan ti Quirino Avenue kalpasan dagiti protesta nga inyuna ti Kalikasan People's Network for the Environment idi Mayo 26 ken ti napigsa nga opinyon publiko. Dumanon iti 617 a puon ti kayo ti maapektaran ti Southern Access Link Expressway, nu sadinno a nasurok 200 ti napukanen sakbay ti suspensyon.

Ad-adda a pananguksob iti bulok nga edukasyon

Ad-adda nga uk-uksoban ti baro a reporma ti rehimen US-Marcos iti *general education* wenna GE ti bulok a sistema iti Pilipinas. Idurduron ti Commission on Higher Education (CHED) ti gakat a Reframed General Education Curriculum Component (RGECC). Gagem daytoy a kissayan ti rekisito nga asignatura a GE manipud iti agdama a 36 agturong 18 yunit laengen. Puntirya daytoy nga ipasidong iti "pilot" (eksperimento) a panangipatungpal iti akademiko a tawen 2026-2027, nu sadinno a balbaliw a makissayan dagiti ti kurso seknan iti pakasaritaan, literatura ken etika.

Ti GE ket dagiti kurso a mangmangted ti basaran a pundasyon iti kolehiyo kas ti Filipino, literatura, pakasaritaan, pilosopiya ken etika a maibilbilang a makatulong iti panangtenneb iti kritikal a kaamwan. Ti RGECC ket kasilpo ti panagbaliw idi 2013 (CHED Memorandum Order No. 20) a nangibaba iti yunit ti GE manipud 42-64 agturong ti 36 umannurot iti kumpas ti "globalisasyon," K-12 ken integrasyon iti ASEAN, a nangikakat iti Filipino ken Literatura kas napapateg nga asignatura.

Panagsupyat dagiti akademiko ken manursuro

Ti agsasaruno a porum ken tignay idi Mayo ti nagiduron iti CHED nga iyanunsyo ti panangitantan iti eksperimento ti panangipatungpal iti RGECC idi Mayo 13. Sakbay daytoy, ti sektor ket nagurnong ti pirma para iti petisyon kontra RGECC. Nagpirma dagiti nailyan nga artista, propesor ken mammanday-linteg.

Segun iti General Education Movement (GEM), ti pannakaitantan ti nasao a gakat ket balligi ti kolektibo a panaglaban, ngem saan a makaa-nay daytoy gapu ta agtaltalinaed ti sentral a parikut: ti panagbalbaliw iti istruktura ti edukasyon nga umannurot iti merkado ken neoliberalismo. Panggep ti RGECC nga aramiden a dagiti estudyante ket "sisasagana iti trabaho" ken tenneben isuda kas natulnog ken managpasakop a pigsat't tegged para kadagiti gangannaet a

korporasyon ken dadakkel a burgesya-kumprador, bayat a maik-ikkat ti aspeto a "makatao" ti pannakasursuro. Pangta met daytoy iti pagbiagan ti mapatta-patta a 60,000-90,000 ribo a kontraktwal, partaym ken saan a permanente a manursuro a posible a masisante.

Idurduron ti GEM ti layon a panakaibasura ti RGECC. Awag da met ti pudno ken nailyan a panagamiris iti agdama a kurikulum iti GE, panagbalangkas iti baro a kurikulum iti demokratiko a pamuspusan ken panangiparit iti amin a porma ti panagsisante iti trabaho nga ibungbunga ti rebisyon iti GE.

Oryentasyon ti sistema iti edukasyon

Inladawan ti rebolusyonaryo a grupo a Katipunan ng mga Gurong Makabayan (Kaguma) ti reporma kas "kaagresiboan" a panagbalbaliw ti istruktura ti edukasyon iti balangkas ti neoliberalismo. Bayat a mabigbigbig ti sumaksaknap a tignay laban iti reporma, inyebkas ti grupo a saan a kasapulan a matennag ti umili iti palab-og nga umawag nga "agsubli" iti kaunggan a panggep ti GE.

Ti GE ket nagtaud iti programa a Great Book a naawagan a Contemporary Civilization ti Columbia University. Daytoy ti nagbalin a modelo ti GE iti intero a lubong a sungbat ti burgesya iti "barbarismo" a kano ket nagresulta ti Umuna a Gubat a Sangalubongan. Nausar ti GE iti namnama a makapataud daytoy ti maysa

a "nataaltalinaay, makatao ken patas a kagimongan" iti tengnga ti agraraira a risiris dagiti imperyalista.

Iti kaunggan na, bin-ig a naballikog ti oryentasyon ti GE iti Pilipinas gapu iti pundasyon ken pakasaritaan daytoy. "Ti kaykaysuna nga agas iti daytoy a nalabas a komersyalisasyon ken panagbekkel dagiti korporasyon ket maysa a militante ken saan a paikuspil a tignay masa a mangiyab-abante iti edukasyon a nakadisensyo para iti nailyan nga industriyalisasyon ken pudno a nailyan a pannakawayawaya," pablaak ti grupo.

Makikaykaysa iti dangadang laban iti bulok a sistema ti edukasyon ti Kabataang Makabayan (KM). Kuna daytoy, nasken nga agtultuloy a patignayen ti kabataan a Pilipino tapno lapdan ti reporma iti GE nga ad-adda a mangidasay iti kinakuneng dagiti kabataan. "Rumbeng nga ilaban dagiti kabataan ti edukasyon nga agser-serbi iti interes ti pagilyan ken umili," rakurak ti KM.

Iyab-abante ti Kaguma, KM ken ti intero a National Democratic Front of the Philippines ti maysa a patriyotiko, syentipiko ken makamasa nga edukasyon kas pangsukat iti kolonyal, komersyalisado ken represibo nga edukasyon iti pagilyan. Naan-anay a magun-od ken maipatungpal laeng ti kastoy a tipo ti edukasyon iti panagduprak iti agdama a rinuker a mala-kolonyal ken malapyudal a kagimongan a Pilipino babaen ti demokratiko a rebolusyon ti umili. AB

Kabataan laban iti **Red-tagging** ken represyon

NAGPROTESTA DAGITI ESTUDYANTE ti University of Santo Tomas (UST) idi Mayo 28-29 laban iti kumarkaro a represyon ken Red-tagging iti uneg ti unibersidad. Kinundar da ti "notice to explain" a naipatulod iti tallo a lider-estudyante ti Kabataan Partylist-UST Artlets a da Raven Racelis, Ray Manuel ken Kerby Calizar. Ti kaso ket inpila ni Prof. Marlon Villarín kalpasan a kumprontaen dagiti estudyante ti NTF-Elcac ken AFP iti kampus. Inpeteng dagiti studyante a ti reklamo ket labsing iti akademi-ko a wayawaya ken sistematiko a pananglipit kadagiti kritikal a boses.

Idiay Iloilo City, nainget a sinupyat dagiti estudyante ti West Visayas State University ti panagimbitar ken Lt. Gen. Antonio Nafarrete, kumander ti Philippine Army, kas kangrunaan a tagapagsarita iti okasyon da iti aldaw ti panagbigbig idi Hunyo 3. Iti didiay nga aldaw ket nagisuot ti nangisit a laso dagiti estudyante kas simboliko a panagsupyat. Kunada, ti panangted ti pammadayaw iti maysa nga upisyal militar a sangkot kadagiti panaglabsing iti karbengan-tao ken insulto iti integridad ti unibersidad.

Idiay Davao City, nagprotesta dagiti kabataan ken lider-estudyante manipud idiay UP Mindanao idi Hunyo 2 tapno kundenaren ti Red-tagging iti rehiyon. Kanaig daytoy ti inruar ti PNP iti ili ti Cateel, Davao Oriental a maysa a poster ti "Active Wanted Persons" idi Mayo 27 nu sadinno a kaadwan a napanaganan ket dagiti lider kabataan. Ipegpeggad daytoy ti biag ken seguridad ti 14 a napanaganan ken dagiti pamilya da.

Negosasyon iti kapya ti US ken Iran, suspendido

NAGANUNSYO TI IRAN idi Hunyo 1 nga insuspendi daytoy ti partisipasyon na iti negosasyon iti kapya iti US kanaig ti gera. Bunga daytoy ti panagatake ken panagbomba ti Zionista nga Israel idiay Lebanon nga agdadata a panaglabsing iti balangkas para iti *ceasefire*. Kanaig daytoy, balbaliw a naan-anay nga iserra ti Iran ti Strait of Hormuz.

Segun iti Iran, "ti panaglabsing iti maysa a tay-ak ket panaglabsing iti *ceasefire* iti amin a tay-ak." Idi Mayo 31, inyanunso mismo ti dadaulo a ministro ti Zionista nga Israel a ni Benjamin Netanyahu a minandar na ti militar na tapno pasaknapen ken pairtengen dagiti operasyon ken maniobra a militar idiay Lebanon. Agsasaruno dagiti panagbomba daytoy a nangpapatay ken nakasugat iti adu a sibilyan idiay Lebanon.

Kalpasan a nataktak ti negosasyon, inatake ti US idi Hunyo 3 ti Qeshm Island idiay Iran a makunkuna a nangdadael kadagiti misayl ken *drone* ti pagilyan. Inawagan daytoy ti US kas addang ti "panangsalaknib iti bagi." Bimales ti atake ti Iran kadagiti base ken pasilidad ti US idiay Kuwait ken Bahrain.

Idi Mayo 28, agtutuon a baro a sangsyon ti inpataw ti US sa Iran.

Atin ang Kinse. Nagprotesta dagiti grupo ti mangngalap iti panangiyuna ti Pamalakaya iti sango ti Department of Agriculture idiay Quezon City idi Mayo 28 tapno kundennaren ti panagadu ti komersyal a panagkalap iti uneg ti 15-kilometro a *municipal waters* a pinalubosan ti desisyon ti Korte Suprema idi Disyembre 2024. Ti protesta ket pananglagip met iti National Fisherfolk's Day idi Mayo 31.

Aglaklako kontra-imperyalista a gera. Idiay Tuguegarao City, ginasut nga aglaklako iti Mall of the Valley ti nagpirma iti petisyon nga umaw-awag ti madagdagus a panagpasardeng iti gera nga agresyon ti US-Israel iti Iran. Kagiddan daytoy ti awag para iti panagpababa iti presyo ti langis ken panangited ti suporta a pinansyal kadagiti babassit nga aglaklako. Kunada, bimmagsak iti dandani 60% ti pastrek da gapu iti panangngato ti presyo ti langis.

"Poorest de Mayo" ti nakurapay. Insayangkat dagiti progresibo a grupo idiay Metro Manila ti tallo nga agsina a parada a "Poorest de Mayo" idi maudi a lawas ti Mayo kas managparnuay a protesta laban iti kinakurapay. Naadaw iti tradisyunal a Flores De Mayo, insuot dagiti dimmar-ay ti aramid iti naresiklo a materyales a mangisarsarming kadagiti isyu ti umili. Kabilang ditoy ti kinaawan pagbiagan, nababa a sweldo, demolisyon, krisis iti edukasyon, pannakadadael ti kalikasan ken panagrigat gubway dagiti gubat ti US ken Israel idiay Middle East.

Imbestigaran ti puor idiay Delpan. Immawag ti Kada-may ti madagdagus nga imbestigasyon iti puor iti Parola Compound, Delpan, Binondo idiay Manila a bintak idi Mayo 23. Dumanon iti 7,123 residente ti naawanan ti pagtaengan ken temporaryo a nagtalinaed kadagiti *evacuation center* gapu iti puor. Maitakder iti komunidad ti North-South Harbor Bridge Project ti burges kumprador a ni Enrique Razon Jr. Paset ti proyekto ti maysa a 2.02-kilometro a rangtay a mangisilpo iti Barangay 20 (Parola) iti North Harbor ken Barangay 649 (Baseco) iti South Harbor. Naiyanunso ti panagruigi daytoy idi Mayo 22, maysa nga aldaw sakbay ti puor.

Kambalingan, balbaliw a nairupir. Iti maysa a porum idi Mayo 25, balbaliw nga immawag dagiti bakwit ti Marawi para iti Kambalingan wenno natalged, nadayaw ken pudno a panagsubli kadagiti komunidad da. Agingga iti agdama, adu a residente ti saan a mapalpalubosan a makasubli, bayat a ti daga da ket mataktakderanen kadagiti proyekto nga imprastruktura. Batbatikusen dagiti grupo ti panangted prayoridad iti nangina a proyekto ngem iti basaran a serbisyo ken ti nabuntog a proseso ti panangted ti kumpensasyon. Adda 3,187 wenno 22% pay laeng ti naproseso manipud iti 14,497 nga aplikasyon, nga ad-adda a mangparparigat kadagiti biktima.

Umir-irteng nga agresyon ken pannakibiang ti imperyalismo a US idiyay Latin America

Iti napalabas a bulan, immirteng ti opensiba nga isaysayangkat ti imperyalismo a US, iti panangiyuna ti pangulo daytoy a ni Donald Trump, laban kadagiti pagilyan ti Latin America. Paypayungan ti "Trump Corollary" wenna kasilpo ti doktrina a Monroe dagiti agdama nga atake, agresyon ken panaglipit.

Venezuela. Nagiyaramid ti "evacuation drill" dagiti soldado ti US iti sentro ti Caracas idiyay Venezuela idi Mayo 23. Dua a helikopter a nangilugan kadagiti soldado nga Amerikano, dagiti ambulansya, bumbero ken dadduma pay a pwersa a pangseguridad ti US ti nakipaset iti aktibidad. Indaulwan mismo ti mangidaulo ti US Southern Command a ni General Francis Donovan ti aktibidad militar.

Pinalubosan daytoy ti gubyrno ti Venezuela iti sidong ni Delcy Rodríguez, tumaktakder a presidente ti pagilyan, iti linged dagiti "istandard a seguridad pang-diplomatiko ken dagiti protokol iti proteksyon." Iti sango ti panaglipit ken panagpangpangta ti US, simrek ni Rodríguez iti nadumaduma a katulagan iti pulitika ken ekonomya kadwana ti gubyrno a Trump ti US. Kabilang ditoy dagiti "ehersisyo a pangseguridad." Kasaruno daytoy ti panangdukot ti US iti dati a pangulo ti Venezuela a ni Pangulo a Nicolás Maduro ken ti asawa na a ni Cilia Flores idi Enero 3.

Binabalaw ti nadumaduma a grupo idiyay Venezuela ti ehersisyo militar a kunada ket agdadata a pannakibiang ken panaglabsing ti US iti soberanya ti pagilyan. "No to the drill! Yankee go home!" ti awag dagiti nagprotesta.

Cuba. Pinatawan ti US ti sangsyon ken pinilaan daytoy kadagiti kaso dagiti dadaulo ti gubyrno ken rebolusyonaryo a lider idiyay Cuba. Idi Hunyo 4, direkta a pinatawan ti sangsyon ti US Treasury Department ni Cuban President Miguel Díaz-Canel, ti pa-

milya na ken dagiti asideg a kabagyan dagiti Castro. Kagiddan daytoy ti sabali manen a panagpangta ni Trump laban iti pagilyan nga "asikaswen" kalpasan ti Iran.

Idi Mayo 20, nagipila ti reklamo ti US Department of Justice laban ken Raúl Castro, 94, rebolusyonaryo a lider, heneral ken dati a pangulo ti pagilyan. Isaksaklang isuna ti US kanaig ti panangpatennag iti dua nga eroplano idiyay Cuba idi 1996 nga usar idi dagiti pwersa a maka-US iti pannakibiang iti Cuba. Binatikos dagiti upisyal ti Cuba daytoy nga addang a kunkunada a maaramat laeng a rason tapno darupen ken atakaren ti pagilyan, kas ti inaramid ti US iti Venezuela.

Bolivia. Iti sango ti kumarkaro a krisis iti ekonomya ken matentennag a kalidad ti panagbiag, kinundenar ti umili a Bolivian ti kina-paspasurot ti nakatugaw a rehimen kadagiti diktar ti US. Nalawag kadakwada a ti panangpabor ti rehimen Paz iti US ken kadagiti gangannaet a kumpanya ket panagtraydor iti soberanya ti pagilyan. Agtultuloy ti kabuklan a welga

dagiti magmangged ken anakling-et ti Bolivia a narugyan iti Mayo. Paralisdado ti adu a mayor a syudad iti pagilyan.

Ad-adda pay a nagpungtotan dagiti welgista ti agdadata a panagsuporta ti US iti panangduprak ken pasista a represyon ni Paz kadagiti tignay. Siaammo da a supsuportaran ti US ti rehimen gapu ta tulbek daytoy tapno makamkam ti natural a gameng ti Bolivia. Kinundenar da ti pannakibiang ti US iti pagilyan, kabilang ti pangta a dukuten ni Evo Morales, ti anti-imperyalista a lider ken dati a presidente ti Bolivia.

Paggagarteman ti US ti Bolivia gapu iti reserba daytoy a *lithium* a maysa a kadakkelan iti sangalubongan. Paset daytoy ti maaw-awagan a "Lithium Triangle" iti South America kadwa ti Argentina ken Chile. Isuda ti tallo a pagilyan nga agtagtagikwa ti nasurok 50% ti kabuklan a *lithium* iti intero a lubong.

Colombia. Agdadata a makibibiang ti US iti agdama a nailyan nga eleksyon idiyay Colombia. Idi Mayo 29, iligal a nakimiting ni US Senator Bernie Moreno kadagiti konserbati-bo a kandidato ti Colombia tapno pagmaymaysaen ti Kannawan laban

iti progresibo a kandidato a ni Iván Cepeda iti umay a *runoff* iti Hunyo 21. Ni Moreno ket paset ti 86-katao a delegasyon ti US tapno agbalin nga "obserber" iti eleksyon ken gamat daytoy para iti pannakibiang.

Iti umuna a *runoff* ti eleksyon idi Mayo 31, immuna ti pasista a kandidato a ni Abelardo de la Espriella nga addaan 43.7%. Kalpasan ti resulta, sipaparang nga inyendorso isuna ni Trump para iti pinal nga eleksyon iti Hunyo. Binabalaw daytoy ti agdama a pangulo ti Colombia a ni Gustavo Petro kas panangrabngis iti soberanya ti pagilyan.

